

Gabriel Marcel'in Bozulmuş Dünya (The Broken World) Adlı Eserinde Ele Alınan "Parçalanmış İnsan"*

Nilüfer KARADAĞ¹

Başvuru Tarihi/Submitted: 06.11.2024, Kabul Tarihi/Accepted: 03.03. 2025
Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Öz

Bu çalışmanın amacı Gabriel Marcel'in The Broken World eserindeki düşünceleri çerçevesinde "parçalanmış insan" meselesinin irdelenmesidir. Marcel'e göre yirminci yüzyılın önemli sorunlarından biri bilim-teknolojinin hızlı ilerleyişi karşısında insan varlığının ontolojik değerini yitirmeye başlaması ve "soyutlama ruhu" ile karşı karşıya kalmasıdır. Bilimsel gelişmeler sebebiyle insan iş gücüne duyulan ihtiyaç artmakta ve verilen görevleri başarıyla tamamlayabilen bireylerin daha kıymetli olduğu bir dünya anlayışı zihinlere yerleşmektedir. Marcel'e göre insanın ontolojik değerinin sahip olduklarına indirgendiği bu dünya, özünde bozulmuştur ve yeniden var olmayı beklemektedir. Marcel için dünyanın bozukluğu insanlığın şeklini oluşturmaktadır. İnsan, bozulmuş dünya içinde işlevlerine indirgenerek yaşamaya çalışmakta adeta parçalanmış bir şekilde yaşamını sürdürmektedir. Parçalanmışlığının verdiği rahatsızlığı hissetmeye başlayan birey için artık yüzeysel ilişkiler sıradan gelmektedir ve kendisini içinde bulunduğu umutsuzluktan kurtarmak istemektedir. Böylelikle insan, eylemlerini aktif düşünceye dayandırarak önce kendi parçalanmışlığını fark etmekte sonra dünyanın bozulmuşluğunu aşmaya çalışmaktadır. Teknolojinin hızlı ilerleyişi sonucunda kişisellikten uzaklaştırılıp nesnelleştirilen insanın problemlerine ışık tutan Marcel'in düşünceleri daha fazla önem kazanmaktadır. Sonuç olarak drama şeklinde yazılan ve tiyatral bir şekilde sunularak izleyici karşısına çıkan bu eser, bedenli bir varlık olarak insanın hayata karşı duruşu sayesinde aşkla, umutla, imanla, sadakatle dünya içinde bir savaşçı olarak parçalanmışlığından kurtulup varlık olma yolunda sahip olması gereken ontolojik değere ve bütünlüğe ulaşma yolunu açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bozulmuş dünya, parçalanmış insan, aşk, sadakat, katılım.

* Makale, 21-22 Ekim 2022 tarihinde düzenlenen "2nd International Conference On Social Science, Humanities And Education" (USBED)'te sunulan bildiriden esinlenilerek yazılmıştır.

1 Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Felsefe Grubu Öğretmenliği, nilufer.karadag@gazi.edu.tr ORCID: 0000-0002-4658-2494

The Fragmented Man” In Gabriel Marcel’s “The Broken World

Abstract

The aim of this study is to analyse the issue of ‘fragmented human being’ within the framework of Gabriel Marcel’s thoughts in The Broken World. According to Marcel, one of the important problems of the twentieth century is that human existence has begun to lose its ontological value in the face of the rapid progress of science-technology and is faced with the ‘spirit of abstraction’. Due to scientific developments, the need for human labour force is increasing and the understanding of a world where individuals who can successfully complete the given tasks are more valuable is settling in the minds. According to Marcel, this world, in which the ontological value of human beings is reduced to their possessions, is essentially corrupted and awaits to come into existence again. By basing his actions on active thought, man first realises his own fragmentation and then tries to overcome the corruption of the world. The thoughts of Marcel, who sheds light on the problems of human beings who are depersonalised and objectified as a result of the rapid progress of technology, gain more importance. As a result, this work, which is written in the form of drama and presented in a theatrical way, opens the way to reach the ontological value and integrity that man, as a corporeal being, should have on the way to becoming a being by getting rid of his fragmentation as a warrior in the world with love, hope, faith and loyalty thanks to his stance against life.

Keywords: Broken World, fragmented man, love, fidelity, participation.

Jel Kodu: Z

Giriş

Varoluş felsefesinin önemli isimlerinden biri olan Gabriel Marcel 1889 yılında Paris'te dünyaya gelmiştir ve 1973 yılında aynı yerde vefat etmiştir. Marcel, öğrenim hayatının rekabet sistemine dayalı her türlü zorlayıcılığına rağmen başarılıdır ve tüm dersler içinde felsefe ve müzik derslerine özel bir ilgi duymaktadır.

Marcel yaşamı süresince I. ve II. Dünya Savaşlarının insanlar ve toplumlar üzerindeki tahribatını gözlemlemiştir. Marcel'in erken yaşta annesini kaybettikten sonra babasının teyzesi ile evlenmesinin yarattığı duygusal çatışmalar ve savaş döneminde üstlendiği görevler neticesinde felsefi düşünceleri şekillenmiştir. Dolayısıyla bu deneyimler Marcel'in dikkatini "sevgi", "aşk", "sadakat", "ölüm", "ihamet" gibi konulara yöneltmesine, zaman içinde düşüncelerinin idealizmin etkisinden uzaklaşmasına ve varoluşçu felsefeye yönelmesine sebep olmuştur. Dolayısıyla o, dünya içinde kendini bulup anlamlandıran ruhu ve bedeniyle bütün olan insanın, somut deneyimlerini merkeze alan "somut" (konkre) felsefesini biçimlendirmiştir (Koç, 2017, s. 3).

Marcel'in kendini en iyi şekilde ifade etmesine felsefe ve sanat aracılık etmiştir. Ayrıca o, insani deneyimleri özellikle tiyatro ve drama yolu ile anlatma yolunu tercih ederek yaşamın anlamı konusundaki kişisel sorunları derinden incelemiştir (Hanley, 1998, s.24). Ona göre metafizik düşüncenin "somut olan" insan deneyimlerinde kavranışı drama yoluyla gerçekleşmektedir (Gallagher, 1962, s. 96). Marcel'in ilk drama eseri, 1905 yılında yazdığı Dağdaki Işık (The Light on the Mountain) adlı eseridir. Hayatının geri kalanında Görünmez Ruh (Souil Invisible), Dörtlü (Quartet) veya İkonoklast (Iconoclaste) vb. diğer eserleri kaleme almıştır. Marcel'e göre tiyatro ve dramada "yaratım" (creation) olduğu için ego kendisini merkeze alan tavrından uzaklaşmakta ve bu suretle fark ettiği "ben dışındaki insanlara doğru yönelim" imkânı bulmaktadır (Marcel, 1968, s. 7). Marcel'in insanın varoluşsal durumuna ilişkin analizlerini kapsayan araştırmaya yönelik tiyatro oyunları, seyirciye aşına olan aile ortamı gibi ortamlarda sergilenmekte ve oyunlarında 1920-1950 zaman dilimini içeren derin psikolojik analizler içermektedir. Yaşamın içinde varlığını sürdüren bu dramalar samimiyetle yazılmakta, insanlar arasında akla gelen tüm duygular sürpriz sonlu bir şekilde işlenmektedir. Eserlerdeki dramatik karakterler yaşamlarını etkileyen çatışmaların farkında olup bu durumun üstesinden gelmeye çalışmaktadır. İnsan ilişkilerinde inkâr, ihanet vb. negatif durumlar zaman zaman söz konusu olsa da bu umutsuzluk mesajları anlamına gelmemektedir. Deneyim insan yaşamının vazgeçilmez bir unsuru olduğu için bu, umutsuzluktan umuda doğru yol alan bir serüven olarak görülmektedir (Koç, 2004, s. 32-33). Marcel eserlerinde olumlu ve olumsuz temaları konu edinmekle birlikte insanın en zor koşullarda bile gülebilmesiyle umutsuzluğun içinden umutla çıkabildiğine dikkat çekmektedir.

Gabriel Marcel'in Felsefi Eğilimi

Marcel, düşüncelerin kategorileşme şekli olan izm'lere karşı mesafeli durarak, idealist ve rasyonalist eğilimlerden bağımsız, insanın bütünlüğünü ve deneyimlerini ön plana çıkararak "somut felsefe" sini oluşturmuş, insan varoluşunun fenomenolojik analizinden hareket ederek onun derin bir içsel deneyimle metafizik alana yükselişinin analizini yapmıştır. Bu doğrultuda Marcel insanın gerek kendini bilmesi ve tanıması gerekse deneyim bütünlüğü açısından "ben olmayanlar"ın -yani "sen" ve "o"- önemine vurgu yaparak insanın "intersubjektif" bir varlık olduğuna dikkat çekmiş ve ben'den bize doğru yönelen bir "komünyon" metafiziğinin önemini vurgulamıştır.

Marcel felsefesinin odağında deneyim varlığı bir insan olarak kişi vardır. Bireyin yaşantılarını canlı ve derinlikli bir biçimde tasvir ederken Marcel'in ilk ve en temel sorusu, "Ben kimim?" sorusudur. İnsan bir kere bu soruyu kendine sorduğunda, modern düşüncenin neredeyse zorunlu kıldığı nesnelleştirme eğiliminden uzaklaşma yolunu fark etmekte ve kendi doğrudan deneyimine dönebilmektedir (Magill, 1971, s. 107). İnsan, değerli bir varlık olduğunu fark etmeli ve kendisine dayatılan tüm soyutlamalardan kurtulup aşkınlık yoluna girmelidir. Marcel, İngiliz ve Alman idealizminin yetersiz yaklaşımları sebebiyle, varoluşa yönelik yeni bir değerlendirme yapmakta ve yaşamın mahiyetine dair kendi kişisel deneyimlerindeki atılımı ve beraberinde gelen değişimi gözler önüne sermektedir (Hanley, 1998, s. 13).

Marcel sistem yanlısı bir filozof değildir. Bu sebeple düşüncelerini günlük tutma şeklinde yazmakta ve insana dair “kapsamlı ve kuşatıcı” düşünsel bir birliğe ulaşmaya çalışmaktadır (Q'Malley, 1984, s. 275). Marcel, kapsamlı ve kuşatıcı düşünsel birliğe ulaşmak, insan ve yaşama dair fikirlerini açıklarken “gezgin insan”, “keşif yolculuğu”, “ışık”, “bozulmuşluk” gibi metaforlar kullanmaktadır. Marcel'e göre insan “oluş” halindeki “gezgin” bir varlıktır (homo viator). Her daim oluş halinde olan gezgin insan, her geçen gün kendisine yabancılaşan bir dünyada umut vasıtasıyla kendisine ve dünyaya yabancılaşmayı reddederek hayata ve geleceğe karşı umut içinde bir bekleyişle yönünü tayin edebilmektedir (Koç, 2008, s. 172). Dolayısıyla Marcel, eserlerinde insanın somut deneyimlerini ele alarak keşif, umut, umutsuzluk, aşk, bağlanma, sadakat, iman, ölüm gibi kavramlara dair diyaloglar oluşturmaktadır.

Descartes 17. yy. da Kartezyen felsefeyi kurup “özne” kavramına epistemolojik bir yaklaşım getirerek, özneyi yeniden inşa etmiştir. Ancak Marcel'e göre Kartezyen gelenek ve ondan kaynaklanan idealist felsefeler, varlığı parçalamakta somut bütünlüğünden uzaklaştırmaktadır. Marcel'e göre Descartes varoluşun genel karakterini yanlış anlamakta, “varoluşsal özneyi” değil, “düşünen bir varlık olarak kendisini” keşfetmekte ve “ben”i dünyaya tepeden bakan bir zihin olarak kabul etmektedir (Marcel, 1952, s. 325). Kartezyenizmin temeli olan düşünce, dünyayı bütün olarak görmekte başarısız olmakta, kavramsal ve “kavramsal olmayan” bilgi alanları “problem” ve “sır” alanlarını gözden kaçırmaktadır (Marcel, 1952, s. 8). Dolayısıyla modern özne kavramı, öznenin ontolojik bütünlüğüne zarar vermektedir.

Modern dünya, varlığın kendi içindeki birliğini bozma eğilimindedir. 17. yy. da yaşanan bilimsel devrimin ardından hızlı bir şekilde kendini gösteren bilimsel gelişmeleri izleyen süreçte, 19. yy. Fransa ve İngiltere'de olduğu gibi Almanya'da da pozitivist bir anlayış etkilidir. Ayrıca bu dönemde durdurulamayan bir hızla gelişen “uzmanlaşma” eğilimi “insanın ontolojik değeri” ve “ontolojik tamlığı” problemini yeniden gündeme getirmiştir (Koç, 2021, s. 5).

Marcel, tarihsel süreçteki teknolojik değişimle birlikte gelen önce insanda sonra toplumlarda meydana gelen bozulma/dejenere olma/yozaşma, işlevselleştirme meselesini çok boyutlu olarak incelemiştir. Descartes ile başlayan modern özne yaklaşımı birlikte, ontolojik eksikliklerle ele alınan insanın, ontolojik bütünlüğünü tamamlayamadığı için parçalara ayrılmış bir şekilde yaşamını sürdürmeye çalışır hale gelmektedir. Dolayısıyla Marcel yaşadığı süre boyunca bilimsel ve teknolojik gelişmelerine bağlı olarak değişen, bireyin somut bütünlüğünü zedeleme eğilimine neden olan soyutlama ruhuna karşı bir önlem almak ve “insanın değer ve itibarını” ona yeniden iade edebilmek amacındadır. Marcel'e göre insan “tinsel ve bedensel bütünlüğü” içinde ele alınması gereken “oluş” halindeki bir varlıktır. İnsanın “oluş” halinde ve “sonlu” bir varlık olduğunu idrak etmesi; sevgi, aşk, iman, sadakat gibi deneyimlerle Aşkın Varlık'a yönelme isteğini, kendi ifadesiyle “ontolojik sır (mystery)” ulaşma çabasını, kendini gerçekleştirme çabasını da beraberinde getirecektir.

Marcel Felsefesinin Temel Kavramları

Marcel, insanın subjektif deneyimlerini esas alan felsefesinin merkezine eşsiz bir varlık olarak kişiyi yerleştirir. Marcel, insanın somut yaşantısında kendine has şekilde tecrübe ettiği varoluşsal deneyimlerin önemini kavramış ve kendi deneyimlerine yönelik analizler yaptıktan sonra, bilimin perspektifi ile kişisel deneyimleri bütünleştirebilmenin olanaksız olduğunu fark etmiştir. Çünkü subjektif yaşantılar “burada ve (an) şimdi” deneyimlenmektedir ve rasyonel bir sistem içinde anlamsızlaşmaktadır (Koç, 2017, s. 3). Marcel'in felsefesi rasyonel bir sistem kurmayı amaçlamamaktadır. Her filozofun terminolojisi olduğu gibi Marcel'in de kendine has bir üslubu ve kavram haritası vardır. Bu kavramlar sahip olmak, Varlık olmak, problem, sır, birinci refleksiyon, ikinci refleksiyon, katılım, aşk, umut, iman ve sadakattir.

Marcel düşüncesinde her bir kavramın somut yaşamda karşılığı vardır. Bu kavramların ilki birinci refleksiyondur. “Birinci refleksiyon” günlük yaşam ihtiyaçlarına yönelik “analizci” ve “problem çözmeye dayalı” bir düşünme biçimi olduğu için insanın varoluşsal deneyimlerinin bütünlüğünü bozma eğiliminde olup, “sahip

olma” kategorisi çerçevesinde değerlendirilmektedir. “İkinci refleksiyon” ise, Marcel’e göre, birinci refleksiyonla kaybedilen varoluşsal deneyim bütünlüğünü birleştirme eğiliminde olan “onarıcı bir düşünme” biçimidir. İnsanın kendi benliğinin derinlerine nüfuz edebilmesi ancak “ikinci refleksiyon” ile gerçekleşmektedir. “Varlık olma” yolunda deneyimlenen ikinci refleksiyon “ben”in hareket halinde, aktif olan “varlığının örtüsünü” açmaktadır (Magill, 1971, s. 108). Marcel felsefesinde “ikinci refleksiyon” doğrudan deneyimin kaybolan somutluğunu ortaya çıkaran bir çeşit hatırlamadır. Derin bir konsantrasyona dayalı olan bu hatırlama, birinci refleksiyonla kaybolan birliği, yeniden bir araya getirerek kişiye varlığın huzurunda bir rahatlatma sunmaktadır (Q’Malley, 1984, s. 282). Marcel problematik alandan tamamen uzaklaşan, hayatın ve varoluşun parçalanmışlığının üstesinden gelen ve tekrar bütünleştiren ikinci refleksiyona ve sır kavramına felsefesinde özel bir yer vermektedir. Çünkü bütünsel bir düşünme biçimi olan “ikinci refleksiyon” ile içsel yaşamın boyutları ön plana çıkmaktadır. Marcel’e göre subjektif deneyimleri sınırları belirlenmiş bir sistemle değerlendirmek mümkün değildir. Her ne kadar modern dönemden itibaren insan, Marcel’in ifadesiyle “soyutlama ruhu” mantığıyla soyutlama yoluyla ele alınıp, işe yararlılığıyla değerlendirilse de temelde insan, hiçbir indirgeme tekniği ile ele alınması mümkün olmayan bir varlıktır.

Marcel gerçekliği keşfetmeye biyolojik olarak gerçekleşen duyumun ötesindeki ortak duyu deneyimi ile başlamaktadır. Marcel, Mutlak Varlık’a ulaşma yolunda bireyselden ziyade komünyon fikriyle hareket ettiği ve Varlık sırrına da ulaşma hedefinde olduğu için ontolojik anlama sahip “ortak varlık duygusunu”n kaybedilme tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu düşünür (Panting, 2008, s. 4).

Marcel’in temel düşüncesi ve ulaşmak istediği gerçeklik, eşsiz bir deneyimle kavranan ve kendisini gerçekleştirmeye çalışarak var olan kişi ile, kişinin tüm varlığını kuşatan Varlığın mevcudiyeti arasındaki “sır”lı ilişkiyi kavramaktır. Marcel, Varlığın bireysel ruha çağrısı ile ilgilenmektedir. Marcel’e göre “varlık için ihtiyaç” ya da “var olma ihtiyacı” olarak ifade edilebilen “ontolojik gereklilik” (aşkınlığın gerekliliği) kişinin zamanın zorunlu kıldığı koşullardan rahatsızlık duyarak, bilim, felsefe ya da sanat alanında ürünler ortaya çıkararak, tinsel bir deneyim yaşama, kendini gerçekleştirme veya sadece eylemleri ve faydalılığıyla değerlendirilen insan için objektifleşen dünyayı aşma eğilimi gibi görülebilen bir tür “varlığa susama”, “varlığa gereksinim duyma” hali olarak ortaya çıkmaktadır (Marcel, 1968, s. 3). Marcel’in “gereklilik” kelimesinden kastı ontolojik gerekliliğin bir objeye duyulan isteğin dışında “talep edilen bir şeyle” ilgili olması gerektiğidir. Talep edilen şey ise modern dünyada objeleştirilen ve fonksiyonlarına indirgenen düşünceler sebebiyle değerini kaybeden varlıktır. Bu bağlamda “ontolojik gereklilik” ifadesi varlık karşısında duyulan “içsel bir gereksinimi” ve “kendini gerçekleştirme” ihtiyacını dile getirmektedir (Koç, 2008, s. 173). İçsel gereksinime dair farkındalık ise bireyi son noktada problem ötesi olan metafizik bir gerçeğe yönlendirmektedir. Dolayısıyla insan, Varlığın çağrısına bağlanma ve umut yoluyla yanıt vererek Varlık’a katılım deneyimine girişmektedir. Bu bağlamda “biz” olma, Varlığa katılma duygusunun eksildiği ya da yitirildiği bir dünyada Marcel, subjektif deneyimlerin “metafizik/ontolojik bir değeri” olduğunu ve bu deneyimlerin varoluşsal değerinin sebebinin aşkın Varlık olduğunu hatırlatma çabasıdır (Reneaux, 1994, s. 79).

Marcel felsefesinde varoluş kişinin dünyaya katılımıyla mümkün olmaktadır ve “katılım” özgür düşüncenin temelidir (Gallagher, 1962, s. XI). Katılım da kişi bir şeyin “seyircisi” değil, bir şeyi “temaşa eden” konumundadır. Tiyatrodaki seyirci sadece sonraki sahne ile ilgili merak duygusuna sahip olduğundan “seyirci olma” pozisyonundan öteye geçemezken “temaşa etme” de seyredilen şey dışsallıktan öte içsel bir konumda deneyimlenmektedir (Marcel, 1949, s. 127). İnsan bir işe, bir düşünceye, bir davaya belli bir ölçüde kendini adayarak ya da kendini adamaya hazır olarak katılım gerçekleştirmektedir ve var olmak için seyirci değil sadece katılımcı olmak gerekmektedir. Katılmak, “bağlanmak”tır.

“Bağlanma” insan varoluşunun ta kendisidir. Bağlanmak bir yargı değildir; hem metafizik-ontolojik hem de ahlaki ben’e gönderme yapmaktır. Bağlanmak, kişinin olduğu ve olması gerektiği özgürlük ve sorumluluğunun kesiştiği noktada bulunmaktadır. Katılmak bağlanmaktır, bağlanmak özgürlüktür (Bayraktar, 2014, s. xxi).

Marcel'in Bozulmuş Dünya (The Broken World) Adlı Eseri

Marcel düşüncelerini açığa vururken dramaya özel bir önem verir. Marcel'in dramayı subjektif alemin bir yansıması olarak algılaması, daha sonra felsefi olarak nesnellikten ziyade öznelliğe yönelmesinde, soyutlamadan uzaklaşarak "Varlığa yönelik somut yaklaşımları" tercih etmesinde önemli bir unsurdur.

Marcel'in bedeni ve ruhu ayrı ayrı ele alan soyutlamadan uzaklaşarak, somut insan bütünlüğünün hissedildiği, temelini insan deneyimlerinden alan tiyatro ve dramada derinden ilgilendiği sorun, gerçekliğin doğasıdır. Ona göre drama, soyut düşüncenin labirentinden çıkmanın yoludur. Çünkü dramalarda felsefi katılımı içeren somut deneyimler yansıtılır. 1929 yılında Marcel, Katolik mezhebine dahil olduktan sonra (Marcel, 1984, s. 28) tiyatrolarında özellikle dini deneyim temasını işlemeye başlar. Bu açıdan Bozulmuş Dünya (The Broken World) adlı oyun Marcel'in kariyerinde çok önemli bir yere sahiptir. Marcel'in yazdığı drama eserlerinde ulaşmak istediği amaç doğrultusunda oyuncuların oyundaki somut deneyimlerle elde ettikleri keşifleri derin felsefi sorgulamalar içermektedir. Ayrıca oyun aracılığı ile izleyicilere verilmek istenen mesaj oyundaki diyaloglarla açıkça ifade edilmektedir.

Marcel, 1932-1933 yılları arasında yazılan, somut yaşantıları içermesi sebebiyle felsefesini pratik olarak yansıtan ve insanın işlevselleşen dünya karşısında değerini fark edebilmesinin ve kendini, Aşkın Varlığa açabilmesinin imkânını konu alan bu eserde hayata bakışını açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca eserde, hayatın manevi boyutunun yeniden keşfine sanatsal anlatımla dramatik bir ifade verilmekte varlığın derinliği ile insanın keşif becerisi arasındaki ilişki ortaya çıkarılmaktadır ve somut deneyimlerden yola çıkarak insanın soyut gerçekliklere nasıl erişilebildiğini ve bu gerçekliklerin de kişilerin intersubjektif olarak başka ben'lerle açılımı aracılığıyla nasıl aktarıldığını göstermektedir (Hanley, 1998, s. 25). O, bu eserde sanat ve felsefe anlayışının bağlantısını gözler önüne sermekte ve modernitenin insan üzerindeki olumsuz etkilerinden duyduğu rahatsızlıktan bahsetmektedir. Ayrıca bu dramada umutsuzluk, umut, aşk, sadakat, ihanet gibi kişilerarası gerçekliklere ilişkin yeni bir felsefi yaklaşım geliştirmektedir.

Bozulmuş Dünya (The Broken World) Adlı Eserin Konusu

Bozulmuş Dünya oyunu, Paris'in eğlenceli bir resmini temsil ettiği gibi Marcel'in sosyal hiciv konusundaki yeteneğini de gösteren bir eserdir. Marcel bu oyunda insanın içinde bulunduğu yabancılaşma, yanılısma ve kafa karışıklıklarına karşı insanlığa ikna edici bir düşünme şekli sunmaktadır. Marcel'i diğer filozoflardan ayıran önemli unsurlardan biri budur. Bu eserde teknolojik gelişmeler ve işlevselleşme yoluyla insanın özünü ve asli özelliklerini yitirme meselesinden bahsedilmekte, dünyanın bozulmuşluğuna vurgu yapılmaktadır. Bu bağlamda "bozulmuş dünya" özünde parçalanmış ve yeniden var olmayı beklemektedir. Marcel, dünya tarihinde yaşanan olaylar sebebiyle daha da parçalanan bu dünya içindeki "parçalanmış insanı" (fragmented man) somut bütünlüğünü yeniden keşfedebilmesi için umutla, aşkla, bağlanma ve sadakat yoluyla Aşkın bir yola davet etmektedir.

Bozulmuş Dünya eserinin kahramanı Christiane Chesnay parlak, yetenekli, çekici bir kadındır ve yüksek bir devlet memuru olan Lawrence ile evlidir. Lawrence o kadar kişiliksizdir ki insanlar genellikle onu fark etmemektedir. Buna karşılık Christiane, çeşitli seyahatler, sanatsal projeler, sosyal katılımlar gibi etkinliklerle sürekli bir faaliyet içinde bulunmaktadır ve birçok arkadaşı onun dikkatini çekmek için adeta bir yarış içine girmektedir. Hatta erkekler Christiane'nin kalbine girmek için farklı yollar denemektedir ama Christiane herkese aynı mesafede durmakta kendini gerçekten kimseye açmamaktadır. Yaşanılan dönemde insanlar sadece kendi zevk ve tercihlerine göre bir yaşam tarzı oluşturdukları için, temeli ahlaki olmaktan da öte iradi seçimlere bağlı olan bir yönelim bozukluğu söz konusudur. Christiane'nin birlikte hareket ettiği çevre de geleneksel yaşama alay etmekten adeta gurur duyan, insanın kendisini hayattaki işlevleriyle özdeşleştiren bir çevredir. Christiane çeşitli problemleri olan çocukluk arkadaşı Denise ile bir gün sohbet ederken, kendisini çeken ama tatmin etmeyen bu hayat hakkındaki düşüncelerinden bahsederek, Bozulmuş Dünya olarak ad-

landırdığı bir yerde yaşarken hissettiği huzursuzluğu anlatır. Dramada üzerinde durulan başka somut alt yaşantılar da bulunmaktadır ama dramanın odak noktası “Christiane’nin bozulmuşluğunu fark ettiği dünyada “parçalanmış bir insan” olduğunu idrak etmesi ile bu durumun içinden nasıl çıkacağına resmedilmesidir.

“Bozulmuş Dünya” Kavramının Ne’liği ve Bozulmuşluğun İnsan Açısından Anlamı

Marcel için bozulmuş dünya kavramı betimleyici bir kavramdır. Marcel bu kavramla günümüz dünyasına vurgu yaparak insan yaşantısının belirli özelliklerini anlatmakta ve içinde barındırdığı ıstırap ve huzursuzluğu açıklamaktadır. Ayrıca insanın en derin ihtiyacı olan “Varlığın sırrına katılma” ihtiyacına yabancı kalan bir durumu sezgisel olarak ifade etmektedir. Bozulmuş dünya imgesi her ne kadar metaforik olarak düşünülse de yapay olarak yaratılan, düşüncenin sınırları içinde kalan ve halinden memnun sıradan insanın fark etmediği bir yarayı iyileştirmek için tasarlanmıştır. Bu kavram, düşüncenin kendisi için ürettiği bir bilmece olarak değil, deneyim sürekliliğindeki “kopuş” olarak nitelendirmektedir (Marcel, 1952, s. 36-37). Söz konusu oyundaki temel düşünce, insanın yaşadığı huzursuzluk, varlık duygusunun kaybı biçiminde kendisini gösteren bir ıstırap olarak ortaya çıkmaktadır. Burada sonlu ve ahlaki bir varlık olarak kişinin rolü, varlık duygusunu kaybetmenin farkındalığı ile parçalanmış varlığından nasıl sıyrılacağına keşfidir. Bu durum parçalanmışlıkları ile yetersiz bir varlık olan kişilerin, Varlığa katılmayı arzulamalarına neden olmaktadır. Dolayısıyla oyun içinde sorulan sorular bu tür bir katılımın olanağının koşullarını aydınlatmaya yöneliktir.

Marcel oyunda ilk olarak fiziksel huzursuzluğun ortaya çıkmış olduğu dünyanın bu durumunu “bozulmuşluk” olarak değerlendirmekte ve ardından bu bozulmuşluk durumunun, refleksiyonu, hayal etmeyi ve Aşkın olanı reddetme ile karakterize edilen bir durum olduğunu tasvir etmektedir. Marcel’e göre bozulmuş dünyada insanların yüzeysel ilişkilerin merkeze alındığı sosyal yaşantıya daha çok önem vermesi, devletin yetkilerinin genişletilmesi ve dünyada mahremiyet, kardeşlik, yaratıcılık, tefekkür ve hayal gücünün giderek itibarını yitirmesi unsurları ile gerçek birlik kaybolmaktadır (Marcel, 1952, s. 36-37). Bozulmuş dünya kavramı, felsefenin salt meraka ya da muhtemelen bir çekişme zevkiyle desteklenen entelektüel ilgiye dayandığını ya da sıradan bir ilgi olabileceğini reddetmesi nedeniyle de önemlidir.

Bozulmuş dünya imgesi, yalnızca parçalanmış veya parçalanmış görünen, tutarlı birliğe sahip olmayan bir dünyaya değil, böyle bir dünyada yaşayan insanlara da atıfta bulunmaktadır. Bu dünya Christiane’nin kendi varlığından artan memnuniyetsizliğine, kişisel yaşamının boşluğundan kaynaklanan huzursuzluğa, sığ ilişkiler ve boş jestler gibi insanın içinde yetersizlik duygusu uyandıran anlamsal boşluktan dolayı oluşan rahatsızlığa da göndermede bulunmaktadır. Hayatı başarılarla dolu olan Christiane’nin bozulmuş olduğunu fark ettiği dünyada yaşama duygusuna sahip olmasının tek sebebi Chesnay ile olan evliliğidir. Ancak Christiane bir müddet sonra evliliğinde de sebebini bilemediği bir eksiklik üzerine düşünecektir (Hanley, 1998, s. 16).

Marcel bir taraftan eserin kahramanı Christiane’nin hayal gücünü kullanarak yaratıcı yetilerini geliştirmesinin büyük bir çaba olduğunu kabul etmekte, diğer taraftan varlığın derinlerine inerken deneyimlerin ortaya çıkışını ve sonuçlarını resmetmek için çeşitli analizler yapmaktadır. Dolayısıyla Marcel, deneyimin gerçekliğine dayalı kişilerarası ilişkileri yansıtan betimlemeyi soyut veya teorik argümantasyondan köklü bir varoluşsal güvenceye götüren bir yol olarak görmektedir.

Marcel için bozukluk insanlığın formunu oluşturmaktadır. Bozukluk, insan deneyiminin eşliğidir, insanın isteksiz doğasıdır. İnsan bu eşği aşmamakta bunun yerine bu çatlağa ve parçalanmaya katkıda bulunan sıradan görevlerin ve işlevlerin özelliğiyle övünmeyi tercih etmektedir (Panting, 2008, s. 4). Bu durumda ontolojik gereklilik ise, kişisel olanı küçümseyen, “Aşkın olanı reddeden” bilinçsiz bir görecelik tarafından bastırılmaktadır (Marcel, 1954, s. 5-6). Oysaki insanın deneyim varlığı olması, yaşamını devam ettirebilmek için eylemde bulunması aynı zamanda insanın “eylem” yoluyla bozulmuşluk eşliğini de aşılabileceği anlamına gelmektedir. Marcel dünyadaki deneyimler aracılığıyla aşkınlığı hedeflemekte ve tüm eylemlerin aktif

düşünceye dayandırılması gerektiğini düşünmektedir. Hatta ona göre sırf dünya bozuldu diye insan sürekli aynı şeyleri yapmak zorunda da değildir (Panting, 2008, s. 5). Marcel'in burada kendine biçtiği rol insanın parçalanmışlığına, bozulmuşluğuna işaret ederek bunun üstesinden gelebilmenin yollarını göstermektedir.

Felsefi olarak bozulmuşluk, işlev merkezli bir dünyada yaşanan umutsuzluğa yatkınlıktır ve umutsuz insan, dünyanın geçici ve boş olduğunu fark etmemektedir. Bu bağlamda onun bozulma kavramına yönelmesi de parçalanmış insan kavramına dayanmaktadır. Parçalanmışlığın sebebi, bireyin dünyada hem kendisini hem başkalarını işlev koleksiyonu olarak görmesidir. Marcel bir tarafta tarihsel materyalizm, diğer tarafta psikanalizmi savunan teorilerin insanlık kavramı üzerinde uyguladığı indirgemeci etkiye de işaret etmektedir. Bu tarihsel nedenlerden dolayı, birey giderek kendisini hiyerarşik bir düzende sorunlu görünen işlevler yığını arasında görme eğilimindedir. Kişi tüketici, üretici, vatandaşlık gibi sosyal işlevler ya da hayatı idame ettirmeye dayalı yaşamsal işlevler ya da en az değer gören psikolojik işlevler doğrultusunda yargılandığı için onun özgürlüğü tartışılmaktadır. Temeli soyut olan bu düşüncelerden somut deneyimlere geçilip büyükşehir otoritesinin belirli bir çalışanı olan, örneğin biletleri kontrol eden kondüktörün yaşamına bakılıp iç dünyası hakkında sorgulama yapıldığında çevresindeki her şeyin onun kimliğini işlevleriyle eşitlemeye çalıştığı gerçeği ortaya çıkmaktadır. Kondüktör için uyku, eğlence, çalışma süresi gibi çeşitli işlevler kesin çizgilerle ayrılmaktadır. Bozulmuş dünyada insanlar için ülkelere, iklimlere, mesleklere vb. göre değişen bir tür hayati program kavramı vardır (Marcel, 1998, s. 173). Parçalanmış insan kendini, dünyadaki işlevlerine o kadar adamaktadır ki her türlü merakı yönelik eğilimini yok etmektedir. Böylece insan için yaşamsal ve toplumsal fonksiyonları içeren işlevler zihne yanlış yerleştirilmekte, içeriğini yitirmektedir. Varlık duygusunun eksik olduğu ve bu anlamda farkındalığını kaybetmiş insanın -eğer ontolojik talepler onu endişelendiriyorsa- küresel ve sezgisel karakterizasyonu donuk, belirsiz bir dürtü olarak ortaya çıkmaktadır (Marcel, 1954, s. 1).

Marcel parçalanmış insana örnek olarak, yeraltı mezarlığına benzettiği, kendi birimine bağlı modern bir ofis çalışanını betimlemektedir. Görevi telefonlara cevap vermek ve diğer insanlarla iletişim kurmak olan çağrı merkezi elemanı sadece çerçevesi belirlenmiş bir plan doğrultusunda hareket etmek zorundadır. Çünkü dinlenmek, tatil gitmek hatta yemek yemek bile onun adına önceden planlanmaktadır. Bu insan, tamamen gündelik yaşama özgü olan ve zamanın koşullarına göre değişebilen toplum talepleri karşısında körelmektedir. Hayatlar bireyler için önceden planlanmaktadır ve bu sebeple aktif düşünce kaybolmaktadır. Birey giderek derin bir umutsuzluğun içine çekilmektedir. Toplumun geneline yayılan cehalet ve ilgisizlik, modern siyasi manzara tarafından üretilmekte, insanı parçaladığı gibi toplumun da parçalanmasına ve bozulmasına sebep olmaktadır. Dolayısıyla toplumun içinde bulunduğu "soyutlama ruhu" eğilimi bireylerden beklenenleri güvenli ve verimli bir şekilde gerçekleştirebilmesi için hukuka dayalı sistemle şekillenmektedir. Tamamen gündelik problemlerin çözümüne odaklanan birinci refleksiyona hizmet eden hukuk ve yasalar, davranışları belirli kurullarla sınırlandırdığı için modern dünyaya hizmet eden vatandaş olarak modern insanları kendilerine ve birbirlerine yabancılaştırmaktadır (Panting, 2008, s. 9-10). Ne kadar kırılmış, bozulmuş ya da parçalanmış olursa olsun toplumdaki ayrı durmak Marcel'e göre sorunludur çünkü kişinin kendisini toplumdaki soyutlaması insanın daha da parçalanmasına işaret etmektedir. Bu durum Marcel'in bireysel olmaktan çok toplumsal olana vurgu yapan varlık anlayışına dayanmaktadır.

Marcel "iman ve aşkınlığın sırrı"nın ben (zoe) olmaktan ziyade komüniyona (bios) dahil olmakta yattığını yani edimsel bir yaşamda olduğunu savunmaktadır. Ona göre varlık komünaldır ve katılım varlığı olan insanın nihai noktada Aşkın varlığa bağlanması biraradalıkla (zoe'den bios'a geçişle) gerçekleşmektedir (Marcel, 1968, s. 8). Öznelerarasılık, yakınlık ve iletişim kavramları bu açıdan önemlidir. Kişi kendi varlığını, başka benlerle birlikte yaşadığında fark etmektedir ve başkalarıyla birlikte olduğunda benmerkezcilik (ego-centrism) çıkmazından kurtulup, kendini gerçekleştirme imkânı bulmaktadır. Kişinin varoluşunun gerçekleşme koşullarından biri başkalarına açılım ve birlikte var olmaktır (Magill, 1971, s. 111). Katılım varlığı olan insanın birlikte var olma ediminin nihai hedefi ise Aşkın Varlığa katılımdır. Burada iman kavramı önem arz etmektedir. Marcel iman, kişinin müzik notalarını içselleştirerek duygulanması ya da üstün hakikatle gerçek iletişimin mümkünlüğü olmak üzere iki şekilde ele alır (Korlaelçi, 1987, s. 85).

Marcel'e göre varoluş, birlikte varoluştur. Varlık, varlıkla birliktedir. Kişi için var olmanın, kendini gerçekleştirmenin yolu kendini, kendi içine hapsederek değil, hemcinslerine ve son noktada Mutlak Varlığa doğru açarak aşmaktır. Dolayısıyla "varoluşsal olan" ile "metafizik olan" arasında bireyin kendi varoluşsal derinliğini, imkân ve sınırlarını fark edebilmesine imkân veren birleştirici bir yol bulunmaktadır. Her insan için bireysel varoluşunun köklerinin Ebedi olana uzandığını fark edebilmek Varlığa açılma ve kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir aşamadır. Dolayısıyla Marcel'e göre insan bireysel varlığını ne denli kavarsa, Varlığı varlık olarak kavramaya doğru da o denli yönelmiş olacaktır (Koç, 2013, s. 203-204). Kişi, bozulmuşlukların ve doğasındaki eksikliklerin üstesinden gelebilmek için etkin ve "katılımcı" bir varlık olmalıdır. Bu bağlamda bireyden ziyade kişi olmanın önemine vurgu yapan Marcel'e göre, görevi iktidarın istekleri doğrultusunda devletin bekasını sağlama zorunluluğu olan ve dolayısıyla işlev varlığı olan vatandaş ile kendi kimliğini oluşturma yolunda somut deneyimler yaşayan kişi arasında önemli farklar bulunmaktadır.

Marcel'in düşünceleri gerçek ve somut olan bir varlık nosyonunu gerektirmektedir. Böylece Marcel, aktif bir şekilde deneyime açık ve deneyim halinde olan insanın varoluşunu esas almaktadır. Aktivite somutlaştığı sürece, aktif olana itimat eden biri olarak, eylem kavramı daha önemli hale gelir (Keen, 1968, s. 99). "Yaratıcı olma" fikri her zaman "başkalarına açık olma" fikrini ima etmektedir ve insanın aşkınlığı, bir aktör olarak statüsüne bağlı olmaktadır. Bozulmuş Dünya eserinde "parçalanmış insan"a karşılık "aktif insan" ön plana çıkmaktadır. Aktif insan genel olarak dünyayla bağlantı kuran, düşünen, zeki ve toplumsal yaşamın bir parçası olan insandır.

Marcel'e göre aktif insan açısından sanatın özellikle tiyatronun rolü oldukça önemlidir. Ona göre tiyatrodaki önemli olan, sözler söylendiğinde insanın başına gelenler değil, bireylerden oluşan bir grubun kolektif katılımıdır. Özellikle resimde, heykelde, müzikte ya da gerçek sanatçı söz konusu olduğunda, aşkın olanla olan ilişki en özgün ve en derin şekilde deneyimlenmektedir (Marcel, 1967, s. 23). Post-modern açıklamalar tiyatro izleyicisinin algısının, izleyicinin oyunun sonundaki tepkisinde belli olduğunu söylemektedir. Böyle bir izleyici kitlesi ise edebiyat alanından daha büyük ses getirmektedir. Marcel ise izleyicisine somut olanı sunarak onları "sır"ra ve "katılım"a çağırılmaktadır. Dolayısıyla oyundaki etki izleyiciyi aşkınlığa çağırmaya bir davet niteliğinde olmaktadır.

İnsanın başkalarıyla ve dünyayla olan bağlantısı bedeni ile mümkün olmaktadır. Beden, insanın hem kendisi hem de aracıdır. Dolayısıyla insanın sahip olduklarıyla bağlantısı da beden ile mümkün olmaktadır. İnsanın dünyada sahip olduğu nesnelere yetinmesi yani "varlık olma"dan "sahip olması", beden, benliğe yabancılaştığı bir kopukluk anlamına gelmektedir. Bu kopukluk ya da boşluktan kaçınmak için, insan bedeni ve benliğiyle bütün olduğunu idrak etmelidir. İnsanın somut bütünlüğünün göz ardı edildiği bir dünya bozulmuş bir dünyadır. Marcel bozulmuş dünya metaforu ile modernlik karşıtı bir görüş ileri sürmemektedir. O, olumlu ve umut verici alternatifler sunarak, modern perspektiflerin ötesine geçmeyi amaçlamaktadır. Modern çağ, insan ilişkilerini ve temel değerlerini ciddi şekilde deforme ettiğinden felsefi ve varoluşsal anlamda iyileşmeye ihtiyaç duyan "bozulmuş bir dünya" ve içinde "parçalanmış insan(lar)" bırakmıştır. Bu durumda Marcel'in amacı modernitenin zararlı etkilerini somut olarak teşhir etmek ve ardından, ufuk açıcı biçimde, parçalanmış dünyanın onarılabilme yollarını göstermektir. Bu görüşler doğrultusunda Nietzsche'yi hatırlamak faydalı olabilir. Nietzsche'de modern insanın içinde bulunduğu yozlaşmayı analiz etmiş, çözüm önerileri sunmuştur.

Friedrich Nietzsche (1844-1900) yaşamdaki ahlaki dejenerasyonu "yabancılaşma/yozlaşma/decadence" olarak değerlendirmektedir. Bilimsel alanda yaşanan gelişmelerin yoğun olduğu 19. yy. da birçok yeni bilim dalı kurulmuştur. Bu hızlı gelişmeler beşerî alanda bilim ve din-ahlak arasındaki çatışmayı arttırmıştır.

Ahlak ve değerler bireyin iç dünyasını şekillendirmekte ve toplumsal alanda bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerini düzenlemek amacıyla oluşturulmuştur. Teknolojik gelişmelerin insanlar üzerindeki etkisi ile değerler zamanla kendi var oluş amacını kaybetmeye başlamıştır. "Değer" denilen şey bireylerin kendi çıkarlarına hizmet ettiği sürece değer olarak kalmıştır. Bu da değerlerin yozlaşmaya, dejenere olmaya başladığının göstergesidir. Zamanla dejenerasyon bireylerin yaşantısında görünür hale gelir. Birey ontolojik eksiklik olan

bu değersizleşme ile mücadele etmek yerine yozlaşmış yapıya boyun eğerek, eksikliği tamlık olarak görme eğilimine girmişlerdir.

Değerlerin yozlaşmasına eleştiri getiren Nietzsche, Aydınlanmanın iyimser bakış açısının dışına çıkarak modernitenin insan yaşamı ve düşüncesine yönelik barındırdığı tehditlere yönelik önemli tespitlerde bulunmuştur. Teknolojik gelişmelerin bireyler üzerindeki etkisi 20. yy. ın başında belirgin bir şekilde ortaya çıkar. Dünya Savaşları'nda kullanılan atom bombalarının yarattığı tahribatlar, teknolojik olarak güçlü ülkelerin, egemenlik kurmaya çalıştığı ülkeleri sömürgeleştirme faaliyetleri kapsamında kültürel ve ontolojik emperyalizminin doğurduğu tahribatlar, modern bürokratik kurumların Weber'in deyişiyle insanlığı adeta rutin demir bir kafes içerisine hapsetmesi gibi birçok gelişme, Aydınlanmanın iyimser bakış açısını yıkmış ve insanı yeni arayışlara sürüklemiştir (Küçükalp, 2002, s. 22-23).

Nietzsche'ye göre insan istek ve tutkuları her zaman vardır. Ancak önemli olan tutkuların kökünü kurutmak değil onları "tinselleştirmek"tir (Danto, 2002, s. 58). Din tarafından güçlendirilen ahlâkî mekanizmalar güçsüzlere yaşama bağlar (Danto, 2002, s.69). Kendi iradesinden vazgeçip insan başka iradelerin belirlediği değerleri asıl değer zanneden ve ona göre yaşamaya başlayan insan da "decadence"ı hazırlar. Bu insan, güç istenci eksik olduğu için değer oluşturamaz hale gelir ve değerlere karşı yabancılaşır. "İnsanlık idealleri"nin tarihi insanın neden böylesine yozlaştığının bir açıklamasıdır. Güç istencinin azaldığı yerde çöküş vardır. İnsanlığın en yüce değerlerinde bile bu istencin eksik olduğu görülür (Nietzsche, 2012, s. 12).

Decadence ile güçsüzleşen insan değer oluşturmayı ya da değerleri yeniden irdeleme zorluğunu göze alamadığı için güçsüzlüğünü kabul etmek yerine kendisini iyi olarak değerlendirir. Hatta yozlaştığı için Tanrı algısı da insanlaştırılmıştır. Tanrı iyilere iyi davranırken kötülere kötü davranır. Dolayısıyla güç istenci azalmaya başladığında her zaman decadence oluşur. Decadence'ın oluşturduğu "İyi" Tanrı zihinsel açıdan gelişmemişlerin, zayıfların Tanrısı haline gelir. Zayıf insanlar kendilerine "iyi" der. Artık sürü haline gelen insanlar Tanrılarını "kendi içinde iyi" durumuna indirgerler (Nietzsche, 2012, s. 22-23).

Marcel'de olduğu gibi Nietzsche'de de ahlaki eylemler tekrar edildikçe alışkanlık haline alır. Alışkanlıklar insan yaşamını kolaylaştırmaktadır ve özel bir refleksiyona ihtiyaç olmadığı için haz vericidir. Alışkanlıklar, insanı yeni olanı keşfetme zorunluluğundan, korkusundan ve endişesinden kurtardığı için daha güvenlidir ve ayrıca birlikte yaşamayı kolaylaştırdığı için gelenek haline alır. Gelenekler toplum için faydalı olanın yapılmasıdır. Ancak bu geleneksel düzenin içinden çıkan bir kişi başkalarını zorlayacak güce sahip olur olmaz kendi değerlerini oluşturmak ve bu yeni değerleri sürü insanına dayatmak üzere gücünü kullanır. Çünkü gelenekler bu kişi için yaşamın kanıtlanmış bilgeliğidir (Nietzsche, 2011, s. 328)

Nietzsche'ye göre ahlaki kurallar insanoğlunun birbirleriyle olan ilişkilerini düzenlemek amacıyla bireyin kendini gerçekleştirme özgürlüğünden vazgeçmesine sebep olur ve bu vazgeçiş insanın kendi varoluş sürecini tamamlayamaz hale gelmesi demektir. Birey sadece toplum isteklerini gerçekleştirmek yaşayan toplum haricinde varlık gösteremeyen bir organizmaya dönüşür. Çünkü ahlaki baskı yüzünden organizma esnekliğini yitirerek hayati uyarılara cevap veremez hale gelir. Bunun sonucu olarak kişi kendi içgüdülerine yabancılaşır ve insan sürü haline gelmek için bir aday olur (Nietzsche, 2011, s. 99-100).

Sürü ahlakının kendisi, hayat karşıtı bir karakter sergilemesi ve reaktif güçlerle birlikte hareket etmesinden dolayı nihilistiktir. Değerlerin ortadan kalkması, onlarla ilgili değerlemeleri de ortadan kaldırır ve bu durum anlamın yitirilmesi anlamında da nihilizme yol açar (Cevizci, 2005, s. 1164). Sürü kendi varlığını sürdürmek için alışık olduğu değerleri sonuna kadar devam ettirmeye çalışır. Sürü değeri bireye bir illüzyon sunmaktadır ve sürü psikolojisi "gerçek" dünyayı "yaşamın" dünyasını aşağılar ve bu durumu doğallaştırır (Edelman, 2007, s. 60). Sürü kendisine itaat eden bireyler yetiştirmektedir. Nietzsche burada kuşku duymanın öneminden bahseder. Onun temel kavramlarından olan üst insan kuşku duyan insandır ve sürüden kopuş ancak bu şekilde başlamaktadır. Bu kuşku ve akabinde gelen sorgulama ihtiyacı Marcel'deki komünöyona ulaşmak için kişinin ilk önce kendi değerlerini sorgulaması gerekliliğini hatırlatmaktadır.

Nietzsche'ye göre insanın amacı üst insan olma yolunda ilerlemektir. Her insan üst insan olamaz. Üst insan olmak demek insanın kendini aşması demektir. Nietzsche dünyanın amacının üst insan olduğunu söyler. Bu amaçla dünyanın anlamı da ortaya çıkar. Çünkü insanın doğasına yakışan güçlü ve korkusuz olmaktır. Böylece insan yaratıcılığa ve ileriye yönelir. Üst insan anlayışıyla insanlığa yeni idealler oluşturma fırsatını sunan Nietzsche güçlü insanların egemenliğinin sürü olarak gördüğü insan yığını için ilerleme sağlayacağına inanır (Cevizci, 2005, s. 1576).

Nietzsche'de üst insan olmak kendine yabancılaşmanın, çürümenin, bozulmuşluğun üstesinden gelebilmek için bir çözümdür. Ancak herkesin üst insan olması mümkün değildir. Marcel felsefesi ile karşılaştırıldığında üst insan kendi içinde parçalanmış insan olduğunu fark ederek ontolojik tamlığa ulaşmaya çalışan insan olarak değerlendirilebilir.

“Bozulmuşluk”un Üstesinden Gelebilmeye Sevgi, Aşk, Sadakat ve Ölüm

Marcel bozulmuş dünyanın “bir taraftan sorunlarla dolu ve diğer taraftan sırta yer bırakmamaya kararlı bir dünya” olduğunu söylerken sorunun parçalanmış dünyanın “varlık sırrına” hiç yer bırakmamakla ilintili olduğunu göstermektedir. Bozulmuş dünya katılıma bağlı olmayan sorunların alanıdır. Bu sorunların çoğu belirli bir kişiyle özel bir bağlantısı olmayan ancak bir süreç izlenerek herhangi bir kişi tarafından çözülebilen sorunlardır. Oysaki sorgulamanın tercih edilen yolu olan “sır” ise, sorun ya da konu her ne ise bizzat bireyin ona katılımını gerektirmekte hatta doğrudan katılımına bağlı olmaktadır. “Sır” birey için en önemli varoluş unsurudur.

Marcel'in yaşadığı dönemde Dünya Savaşları'nın gerçekleşmesi, bir taraftan Birleşmiş Milletler'in insan haklarını savunma çalışmaları diğer taraftan Almanya'da Nazilerin insanlık dışı tehditleri, aynı anda hızla gelişen sanayileşme ve teknoloji ile insana sıradan bir obje gibi bir yaklaşılması sonucunda insanlığın verdiği mücadeleler bir noktada onları dünya merkezli yaşama odaklamaktadır. Marcel, “...Nazilerin özellikle toplama kamplarında bizi tanık yaptığı şiddet içeren tekniklerin kitlesel ve sistematik kullanımına” dikkat çekerek, şiddetin insanlar üzerinde yarattığı korku ve endişeyi ifade etmektedir (Marcel, 1967, s. 41). Bu koşullarda bireyler güç mücadeleleri sonucunda oluşan şiddetten kaçınmaya çalışarak ilk önce “beden” olarak varlıklarını sürdürmektedirler. Dolayısıyla insanlar, içinde buldukları koşullar sebebiyle dünya merkezli bir yaşam sürmeye doğru yönlendirilmekte, “Varlık sır”ına katılma amacının yerini rahat yaşamak için sadece görevlerini gerçekleştirmekle yetinen insanlara bırakmaktadır. “İnsanları değersizleştiren, onları atık ürünlere dönüştürmek için öz saygılarına saldıran, yok etmek için duygusuzca devreye sokulmuş” şiddet ve aşağılama teknikleri, insanları derin bir umutsuzluğa sürüklemektedir (Martin, 2014, s. 22). Ancak tarihte her ne kadar güç mücadeleleri olsa da Marcel izleyicisini “şiddet”e karşı “aşk”a çağırmaktadır. Çünkü şiddetin varlığı insanlarda kaygı ve korkuya sebep olmaktadır. Kaygı içindeki bireyler her an olumsuz bir durumla karşılaşacaklarmış gibi yaşamaya devam etmektedir. Oysaki kaygıyla birlikte zihinlere yerleşen umutsuzluktan kurtulabilmek için insan kendi “ontolojik değerini” fark etmeli ve “ontolojik sır”ı keşfetmek üzere harekete geçmelidir.

İnsanın derinden yaşadığı ancak sebebini tam olarak ortaya koyamadığı huzursuzluk, ülkelerin siyasi ve bürokratik sistemlerinde de görmezden gelinmektedir. İktidarın şiddetli izolasyonuna geri dönülmemeli, parçalanmışlıkla ortaya çıkan eşik aşılmalıdır (Marcel, 1973, s. 1). Bu bağlamda Marcel zamanın totaliter rejimlerini desteklememekte, ancak insan doğasının da edimsel olduğunu düşünmektedir. Ona göre cesurca davranış aslında aktif bir düşünce tarzıdır. Ancak “cesaret dürtüsellikle karıştırılmamalıdır. Cesaret içten gelen bir dürtü ile düşünceyle hareket etmek değil, düşünerek hareket etmektir. Birbirinden ayrılmayan düşünce ve cesaret eksikliği, içinden çıkılmaz durumların modern dünyada artmaya devam etmesinin ve hissedilen genel kaygı durumunu yaratmasının temel nedenidir. Her türlü faşizm temelde demokrasi hastalığından başka bir şey değildir. Dünya toplumsal sapmalar ve teknik alışkanlıklar nedeniyle tehdit altındadır. İhtiyaç duyulan şey gerçekliğe yönelmiş cesur bir düşüncedir (Marcel, 1973, s. 102-103). Şiddet,

içinde yaşanan bozuk dünyanın bir çözümü değil, bir sonucudur. Dolayısıyla inanan insan, şiddetin bir sınırı olduğunu ve mutlaka bittiğini, dünyanın ise sınırları olmadığı düşüncesini tekrar ortaya çıkarmalıdır (Mackinnon, 1967, s. xi). İşte bu noktada Mutlak Varlık ve sadakat devreye girmektedir. Sadakati getirecek olan şey ise sevgi ve aşktır.

Marcel'e göre aşk, bireylerin katılımının zorunlu olduğu ve kişilerarası ilişki içeren bir olgudur. Aşkta her daim başkaları ile bir karşılaşma vardır. "Aşk deneyimi ... dünyayla tamamen meşgul olan ve diğer insanlarla ilişkilere giren somut bireyle başlar" (Martin, 2014, s. 41). Burada ben-sen ilişkisini içeren öznelarası deneyim devreye girer. En derinlerdeki gerçeklik olan aşk, arzudan farklı olarak benliğin ötesindeki bir gerçekliğe tabidir. Burada insan benliği ve karşısındaki öteki, temel bir ontolojik öge olarak ifade edilmektedir. Aşk, sevgiliyi şiddetin sınırlı aleminin ötesine yerleştirdiği için ölümsüzleştirir ve kalıcı olana dair bir güvence verir, umuda yer açar (Keen, 1968, s. 109). Aşk hem teolojik hem metafizik/ontolojik biçimde ele alınabilir. Teolojik olarak Tanrı'ya iman etmek aşk aracılığıyla olur. Metafizik/ontolojik olarak "birbirine sevgi ya da aşkla bağlanan 'biz'" olarak varoluş gerçekleştirilebilir.

Marcel bozulmuşluğun üstesinden gelmek için teolojik ya da metafizik/ontolojik olmak üzere insanlığa iki yol sunar. Ancak bu çözüm yolunda felsefe ile din arasında gizli bir iş birliği olduğuna da inanmaktadır. Ne kadar aydınlanmış ve kutsal olursa olsun ötekiler, aşkla Mutlak Varlığı takip etmeye başlamadıkça, hiçbir insan gerçekten sırra ulaşamaz (Marcel, 1949, s. 200).

Bozulmuşluk insan doğasının tamamında bulunmaz. Dolayısıyla birey, kişi olma yolunda bir anlam arayışına girebilir. Bu açıdan bozulmuşluk varoluşsal bir önem taşımaktadır. Dünyada ve kişide bozulmuşluk olmazsa, insan içinde bulunduğu durumdan huzursuzluk duymaz kendini gerçekleştirme yolunda yeni atılımlar yapamaz. Bu durum ontolojik olarak önem taşımaktadır ve somut insanın yaşantısında bozulmuşluğa da ihtiyaç olduğu yani her bozulmanın bir yenilenmeyi, tazelenmeyi beraberinde getirdiği anlamına gelmektedir.

Marcel'e göre beden ile katılım, önce bireysel varlıklar ve sonra da Tanrısal aşkınlık arasındaki ilişkiye aracılık etmektedir. Bu nedenle bedensel bir varlık olan insanın aşkınlık yoluna doğru ilerleyebilmesinin en önemli koşulu olan daimî bir gerçeklik olarak "bozulmuşluk" insanlık var olduğu sürece olacaktır. Bozulmuşluk, işlevlerine indirgenen insanın, parçalanmışlığının farkına vararak hayata bakış açısını değiştirmesine ve ontolojik bütünlüğüne ulaşma yolunda çaba harcamasına neden olmaktadır. Bozulmuş dünya iyileştirilemese de insanın bu duruma dair farkındalık kazanması ve bu doğrultuda tavır sergilemesi mümkün olmaktadır. Ancak Marcel için "biz"i kurtuluşa, aşkınlık yoluna taşıyacak olan umut, aşk, bağlılık ve sadakattir. Sadakat ediminde sevgi ile başkasına ve Mutlak Varlık'a bağlanma söz konusudur. "Bilinmeyen karşısında birbirimize bağlı kalırız ve böylece diğerine karşı sorumlu olacağımıza dair söz veririz." (Keen, 1967, s. 35). Aşk, umudu besler çünkü umut aşktan ayrılmaz. Bozukluğun üstesinden gelmede insanın elinde inanç, umut ve aşk vardır (Marcel, 1973, s. 43). Bozulmanın, son eşiğinde ise bireyin ölümle başa çıkması, ölümün aşk ve sevgi yoluyla aşılması vardır. İnsanın insanca yaşamak için zorlandığı, umutsuzluğun hâkim olduğu bozulmuş dünyaya karşı umutlu insan, adeta hayata meydan okur görünümündedir. Başka bir deyişle insan ilişkilerinin anlamını yitirdiği bozulmuş dünyada kişi umuda sahipse, parçalanmışlığın neden olduğu çaresizlik ve umutsuzluğa kapılma dürtüsünün üstesinden gelebilir. Yalnızca umutlu olmak da yeterli değildir çünkü sadece aşk, ontolojik duyu kaybını geri kazandırmakta ve otantik insan ilişkilerini geri getirebilmektedir (Panting, 2008, s. 45).

Modern insan, toplumun amaçlarına ulaşmak için sadece bir araç konumundadır. Ancak bu modern insanın durumunun umutsuz olduğu anlamına gelmez. Marcel, insanın aşk yoluyla durumunun üstesinden gelebileceğine inanmaktadır. İnsanın sevmek için entelektüel, zengin ya da güçlü olması gerekmez; insanın sevmek için kendini özverili bir şekilde başkalarına açması yeterlidir. Aşk, evrensel bir fenomendir. Bu noktada aşk, benin başkalarıyla olan kişisel ilişkisi dahilinde tüm statülerden bağımsız bir şekilde sevgiliye olan bağlılık düzeyinde anlaşılmalıdır.

Bozulmuş Dünyada işlevselleşmenin sonucu olarak insan, dünya tarafından tatmin edilemeyecek bir içsel boşluk hissiyle baş başadır. İnsan, var olma, Varlık duygusunun kaybolduğunu hisseder, bu durum ise umutsuzluğa yol açar. Bozulmuş Dünya eserinin başkahramanı Christiane de dünyanın atmayı bırakan bir kalp gibi olduğunu düşünerek kendisine en yakın olan kişilerin yanında bile kendisini yalnız hissetmekte, herkesten uzaklaşmaktadır. Christiane insanların edimlerine indirgendliğini, ilişkilerin yüzeyselleştğini, yüzeysel ilişkilerin ise önemsizleştğini anlamakla, önce kendisine sonra ötekilere ve dünyaya karşı yabancılaşmasının farkına varmakta ve bu durumun üstesinden gelebilmenin yolunun “yaşamın aşk ve sadakatle yeniden doğrulanması” olduğunu düşünmektedir. Bu sebeple -ikinci refleksiyon aracılığıyla- kendi varlığı ile Mutlak Varlık arasındaki bağlantıyı kurmaya yönelen Christiane artık bozulmuşluk hakkında daha bilgilidir ve Mutlak Varlığa bağlanmak üzeredir. O, varoluşsal kaygıyı varoluşsal bilgi lehine reddetmektedir ve Mutlak Varlığa, mutlak sadakat ile somut bir olgu olarak ölümün dahi üstesinden gelebilmektedir.

İnsan zamana ve mekâna mâhkum görünmesine rağmen gerçekten mahkûm değildir. İnsanın ölümlülüğü ile ilgili beslediği umutsuzluk özgür iradesinin bir işlevidir. Ölüm fikri aslen insanı gelecekteki eylemleri için harekete geçirmesi gerekirken aksine isteksizliğe yol açmaktadır. Ancak insan özgürlüğünün ne denli farkına varırsa bu durumun üstesinden o denli gelebilmektedir. İnsan sınırlı doğasının bir tutsağı değildir. İnsan öylesine işlevsel bir yaşam içindedir ki, bu yaşam insana bir ölüm realitesinin ne olduğuna dair gerçek bir araştırma izni vermemektedir (Marcel, 1967, s. 19). Böylelikle insan işlevsel bir yaşamla ölümden daha kötü bir kaderi yaşamayı kabullenmektedir. Ancak Marcel, duruma mizahla yaklaştığı bu eserinde, “ölüm” ile “yaşama korkusu” karşısında kalan insanı ölüme rağmen yaşamak olgusuna götürmektedir. İnsan her anı, son an gibi düşünüp yaşadığında o an hakkını vererek yaşanmamaktadır ve insan ölümlülüğünden kaçarken işlevselciliğin tehlikeli akıbetine doğru koşmaktadır. Oysaki ölüm sakınılması gereken değil, yaşamakla kolayca üstesinden gelinebilecek bir olgudur. Marcel'e göre ölüm, gaudium essendi (the joy of existing) varolmanın sevinci tarafından yenilmelidir (Keen, 1968, s. 117). Ayrıca ölümün hayatın düşmanı olarak hizmet ettiği fikri yanlıştır. Yaşamın gerçek karşıtı, işlevsel varoluştur. İşlevsel varoluş tıpkı bir hapisane gibi insanı acı çekmeye zorlamaktadır. O halde ölüm, yaşamın sonu olarak anlaşılmalıdır. Yaşam ve ölüm birlikte hareket etmekte ve büyük ölçüde biri diğerinin parçası olmaktadır. Ölmek yaşamın nihai eylemine aktif bir geçiştir ve ona göre bir varlığa duyulan mutlak sadakat ise ölümlü aşmaktadır (Cain, 1963, s. 86). Çünkü sadakatle sevilen ölümlü yok saymak insanın kendi varoluşunu hatta bütün varoluşu yok saydığı anlamına gelmektedir (Koç, 2013, s. 216). Sadakat yalnızca yokluğa karşı koyduğunda ve ölüm olarak nitelendirilen yokluğun üstesinden gelindiğinde gerçekten var olmaktadır (Marcel, 1964, s. 152). Dolayısıyla Marcel için kişiler birbirlerine sevgi ile bağlandıklarında, başka birine ait olduklarında varoluşun karşılıklılığı söz konusu olmaktadır ve sadakat sözü veren insanlar için somut dünyada yaşanan ölüm, ebedilik aktini ortadan kaldırmamaktadır.

Sonuç

20. yüzyılda insanın içinde bulunduğu durumu felsefesinin yanı sıra tiyatro aracılığıyla da izleyicisine sunan Marcel, Bozulmuş Dünya eserinde, örnek bir yaşam ve kişilerin somut deneyimleri üzerinden betimlemeler yapmaktadır. Marcel bu eserde 20. yüzyıl insanını analiz etmekte, modern insanın sorunlarına ışık tutmaya çalışmaktadır. Marcel'e göre modern çağdan itibaren yaşanan gelişmelerle birlikte insan, sahip olduklarına, işlevlerine indirgenir bir tavırla ele alınmaya başlamış ve insanın tinselliği göz ardı edilmiştir. Bu durum insanın neredeyse bir makine gibi değerlendirilmesine sebep olmuştur. Bilimsel ve buna dayalı teknolojik gelişmeler doğrultusunda "sahip olma" isteğine direnemeyen insan -artık parçalanmış olan- zamanla bozulmuş dünyada bozulmuş bir varlık olarak yaşamaya devam etmeye başlamıştır. Hatta halinden memnun "sıradan bir kitle insanı" olmaktan gurur duyar hale gelmiştir. Ancak bazı insanlar içinde buldukları durumdan rahatsızlık duymakta ve bir "uyanış hamlesi" yapmakta, insan olabilmenin aslî anlamını ifade eden 'kişi' olabilmek yolunda ciddi bir çaba göstermektedirler.

Parçalanmış insan umutsuz insandır ve içinde bulunduğu umutsuzluk sebebiyle yönünü tayin edememekte, her gün yapması gerekenleri bir makine gibi tekrar etmekten vazgeçememektedir. Dünyanın her geçen gün daha da bozulduğunu fark eden Marcel'in temel amacı bozulmuşluk yoluyla insanın özgürlüğüne, seçimlerine ve aşkınlığına dikkat çekerek onun "Varlıkla bütünleşebilmesinin" imkanını göstermektir.

Bozulmuş dünya, insan varlığının sonlu alemidir. Parçalanmış insan, ölümlü olmanın korkutuculuğu ile yüzleştiğinde her şeyi boş verme eğiliminde olmaktadır. İnsan davranışlarında benmerkezcilik arttıkça tatminsizlik ve huzursuzluk artmaktadır. Dolayısıyla parçalanmış insan kendine, diğer kişilere ve dünyaya yabancılaştığını fark etmektedir. Bu süreçte Marcel insanlığı hareket etmeye, aktif bir varlık olarak yaşama-ya, sevmeye, aşka, umuda ve sadakate çağırılmaktadır. Böylelikle insan için aşkınlık yolunda yaşanan "varoluşsal somut deneyimler" ortaya çıkmaktadır. Dünyanın ve yaşantısının sıradan bir kısır döngüden ibaret olduğunu fark ettiği anda bocalama yaşayan, umutsuzluğa düşen insan çıkış yolunu insanlığı "işlevlerine indirgeyen" toplumsal düzene karşı çıkararak, "ben" değil "biz olmak" adına katımlar gerçekleştirerek sağlamak durumundadır. Kişi olarak insan, "katılım" aracılığıyla kendini başka ben'lere açarak, nihai noktada da Mutlak Varlığa yönelerek "kendisini gerçekleştirmek" durumundadır. İnsan hem öznel deneyimleri yaşayan hem öznelarası bir varlık olarak komünöyona katılımı vasıtasıyla sevgi, aşk gibi derin duygusal davranışlar gerçekleştirmekte, bağlanma ve sadakatle "Varlık Sırrı"na nüfuz etmektedir. Somut deneyimlerin derinliği ile kişinin ölüm olgusuna yaklaşımı da değişmektedir. Bu suretle Marcel, bozulmuş dünyada "manevi" bir merkezin kaybıyla ilgili yoğun endişelerini ve ideolojik emperyalizmin teknokrasiden güç alarak büyümesi ile kişiler arasındaki derin bağların kaybını telafi etme amacındadır. Teknokrasi ve ideolojik emperyalizm umutsuzluğun en uç sınırını fanatizme sürüklenme tehlikesini oluşturmaktadır. Bu tehlikenin bertaraf edilmesi için insan, "kişi" olma yolunda gündelik meselelerden sıyrılmalı, kendini sahip olduklarına indirgememeli, "Varlık'a" yönelmelidir. Bozulmuş dünyada görevini ne kadar başarılı gerçekleştirse de bunun sonucunda sahip olduğu maddi kazanımların, kendisini daha çok parçaladığının farkında olmalıdır. İnsanın "kişi" olarak dönüşümü açısından dönüm noktası, "farkındalık" tır. Çünkü hem yaşadığı dünyayı iyileştirmek hem "kendini gerçekleştirmek" için insanın "benmerkezciliğinden" çıkıp başkalarıyla bütünleşmeye, "birlikte-varoluş'a" doğru açılımına ve açılımlarının sorumluluğunu üstlenmesine ihtiyaç vardır.

Kaynakça

- Bayraktar, F. (2014). *Bağlanma hürriyeti*. Ankara: Aktif Düşünce.
- Blackham, H.J. (2005). *Altı varoluşçu düşünür*. (Çev. E. Uşaklı). Ankara: Dost.
- Cain, S. (1963). *Gabriel marcel*. Regnery/Gateaway Inc. **İndiana**: South Bend.
- Cevizci, A. (2005). *Felsefe paradigma sözlüğü*. İstanbul: Paradigma.
- Danto, A. (2002). *Nietzsche hayatı ve eserleri*. (Çev. A. Cevizci). İstanbul: Paradigma.
- Edelman, B. (2001). *Nietzsche kayıp bir kıta*. (Çev. F. Taylan) İstanbul: Yapı Kredi.
- Gallagher, K. T. (1962). *The philosophy of gabriel marcel*. New York: Fortham University Press.
- Gürsoy, K. (2015). *J. p. sartre ateizminin doğurduğu problemler*. Ankara: Aktif Düşünce.
- Hanley, K. R. (1998). "Preface" in *perspektives on a broken world*. (Transl. K. Rose Hanley). Milwaukee: Marquette University Press.
- Keen, S. (1967). *Gabriel marcel*. Virginia: John Knox Pre.
- Koç, E. (2004). *Gabriel marcel ve sadakat*. Ankara: Art.
- Koç, E. (2008). Bir umut metafiziği olarak gabriel marcel felsefesi. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2008(18), 171-194. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sufesosbil/issue/11420/136431>
- Koç, E. (2013). Gabriel marcel felsefesinde varoluşsal bir problem olarak ölüm. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2013(29), 201-217. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/117790>
- Koç, E. (2017). Gabriel marcel'in kişi nosyonu. *Sosyal Bilimler Dergisi*. 4(10). 1-17. doi: 10.16990
- Koç, E. (2021). *XIX. Yüzyıl felsefesi*. Ankara: Nobel.
- Korlaelçi, M. (1987). Gabriel marcel'in iman anlayışı. *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 5(4), 77-89. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eruifd/issue/5980/79499>
- Küçükalp, K. (2002). *Nietzsche hayatı, eserleri ve felsefesi*. İstanbul: Paradigma.
- Mackinnon, D. (1967). "Preface" in *man against mass society*. (Transl. C.S. Fraser). Chicago: Gateway Edition.
- Magill, F. (1971). *Egzistansiyalist felsefenin 5 klasiği*. (Çev. Vahap Mutal). İstanbul: Hareket.
- Marcel, G. (1964). *Creative fidelity*. (Transl. Robert Rosthal). New York: Farrar, Straus Company.
- Marcel, G. (1949). *Being and having*. (Transl. Katharine Farrer). Westminster: Dacre Press.
- Marcel, G. (1952). *Mystery of being 1 reflection and mystery*. (Transl. G. S. Fraser). **İndiana**: St. Augustine's Press.
- Marcel, G. (1967). *Man against mass society*. (Transl. G. S. Fraser). Chicago: Gateway Edition.
- Marcel, G. (1954). *The philosophy of existence*. (Transl. Manya Harari). London: The Harvill Press.
- Marcel, G. (1968). *Mystery of being 2 faith and reality*. (Transl. Rene Hauge). Chicago: Gateway Edition Henry Regnery Company.
- Marcel, G. (1973). *Tragic wisdom and beyond*. (Transl. Stephen Jolin and Peter McCornick). Evanston: Northwest University Press.
- Marcel, G. (1984). *An autobiographical essay*. P. A. Schilpp and L.E. Hahn (Ed.) in *The Library of Living Philosophers: The Philosophy of Gabriel Marcel*. (p. 3-70). Carbondale: Open Court.
- Marcel, G. (1998). *Perspectives on a broken world*. (Transl. K. Rose Hanley). Milwaukee: Marquette University Press.
- Martin, A. (2014). *Gabriel marcel on love as the restoration of the broken world*. Philippines: Saint Thomas Of Villanova Institue. Erişim: <https://www.academia.edu/>

Nietzsche, W. F. (2012). *Deccal*. (Çev. A. Kaya). İstanbul: Say.

Nietzsche, W. F. (2011). *İnsanca pek insanca*. (Çev. K. Sarılioğlu & M. Batmankaya). İstanbul: Say.

Nietzsche, W. F. (2011). *İyinin ve kötünün ötesinde*. (Çev. A. İnam). İstanbul: Say.

Panting, L. (2008). *Broken world, fragmented being: marcel and the embodied aesthetic*. Newfoundland: Memorial University of Newfoundland.

Q'Malley, J. B. (1984). *Marcel's notion of person*. P. A. Schilpp and L.E. Hahn, (Ed.) in the library of living philosophers: the philosophy of gabriel marcel. (p. 275-294). Carbondale: Open Court.

Reneaux, R. (1994). *Egzistansiyalizm üzerine dersler*. (Çev. M. Korlaelçi). Kayseri: Erciyes Üniv. Yayınları.

Schmitsz, A. O. (1984). *Marcel's dialectic method*. P. A. Schilpp and L.E. Hahn, (Ed.) in the library of living philosophers: the philosophy of gabriel marcel. (p. 159-174). Carbondale: Open Court.

Extended Abstract

Purpose: Since the twentieth century, especially existentialist philosophers have started to question the ontological, epistemological and ethical value of being 'I' with the rapid change of the world and the unstoppable entry of science and technology into human life. Thinkers such as Sartre, Camus, Nietzsche, Heidegger, Gasset and Kierkegaard have evaluated the position of humanity in the face of rapidly developing science and technology, and have touched upon perspectives and living conditions that damage ontological integrity, such as the degeneration of human beings when they move away from being 'I' and their inclusion in the mass. Much has been written about the issues addressed by these philosophers. However, the thoughts of Marcel, one of the important representatives of existentialism in France, have not been included in the literature. Marcel deals with the meaning and value of the 'I', who lives in the situation as a human being in the body, in the world with its ontological dimensions and offers new solutions to humanity. The aim of this study is to analyse the concept of 'fragmented man' through one of Marcel's dramatic works, *The Broken World*, and to reveal an original point of view by comparing it with Nietzsche's idea of decadence.

Design and Methodology: This study, which is based on literature review, is a theoretical/theoretical study. Since the study is based on a concept analysed through a work, *The Broken World*, one of Gabriel Marcel's most famous dramatic works, is analysed. Therefore, firstly, primary sources written by the philosopher himself were used as the main source. Afterwards, secondary sources that are considered to contribute to the study were analysed and those deemed necessary were used and indicated in the bibliography. Firstly, the concepts that Gabriel Marcel deals with in *The Broken World* and belong to his own terminology are explained. In this context, *Being and Having*, *Mystery of Being 1 (Reflection and Mystery)* and *Mystery of Being 2 Faith and Reality* were used as sources. Gabriel Marcel's *Man Against Mass Society* and *Tragic Wisdom and Beyond* were used to examine the ontological dimensions of the concept of the corrupted world and the fragmented human who tries to position himself in this world.

The concept of decadence was examined as a close meaning in the philosophy of Friedrich Nietzsche. For this reason, Friedrich Nietzsche's works were used. Especially *İyinin ve Kötünün Ötesinde*, *İşte İnsan*, *Decal*, *İnsanca Pek İnsanca* are some of these works. After explaining the two concepts, a comparison was made and Marcel's stance against corruption and fragmentation was explained. Secondary sources on Marcel and Nietzsche were used in this context. In this context, *Perspectives on a Broken World*, *Gabriel Marcel*, *Gabriel Marcel'de Sadakat, Bağlanma Hürriyeti, Nietzsche'nin Yaşamı, Çalışmaları ve Felsefesi* were utilised.

In the conclusion section, Marcel's solution proposals to humanity and the place of the work in the history of philosophy are interpreted.

Findings: According to Marcel, one of the important problems of the twentieth century is that human existence begins to lose its ontological value in the face of the rapid progress of science-technology and is confronted with the 'spirit of abstraction'. Due to scientific developments, the need for human labour force is increasing and the understanding of a world where individuals who can successfully complete the given tasks are more valuable is settling in the minds. According to Marcel, this world, in which the ontological value of human beings is reduced to their possessions, is essentially corrupted and awaits to be re-created. For Marcel, the corruption of the world constitutes the shape of humanity. Man tries to live in the corrupted world by being reduced to his functions, and continues his life in a fragmented way. For the individual who begins to feel the discomfort of his fragmentation, superficial relationships are now ordinary and he wants to save himself from the despair he is in. Thus, by basing his actions on active thought, man first realises his own fragmentation and then tries to overcome the corruption of the world. Marcel's thoughts, which shed light on the problems of human beings who are depersonalised and objectified as a result of the rapid progress of technology, gain more importance. The fragmented human being forgets that he is a finite being. The human being, who continues to disintegrate more and more every minute as the tasks he has to do every day become his focal point, wakes up one day with an inner urge, remembering himself, his existence, his depth, his value, and initiates change in him. After remembering that he is a communicative being existing in the world at the intersubjective level, he returns to his inner world and strives to realise the 'I' with love, devotion and loyalty by dedicating himself to his loved ones, perhaps to a God, with a hopeful expectation. Marcel paves the way for man to get rid of his fragmentation as a warrior in the world and to reach the ontological value and integrity he must have on the way to becoming a being.

Research Limitations: This study is limited to the sources for the related philosophers analysed within the framework of the concepts of degradation, fragmentation and decadence. In order to explain Gabriel Marcel's terms of decadence and disintegration, the basic concepts are given first. Because Marcel's philosophy cannot be fully understood without these concepts. Therefore, the study is limited to Marcel's life, philosophy, basic concepts and the concepts of degradation and fragmentation examined in the study.

Implications (Theoretical, Practical and Social): Man is a complex and comprehensive being with ontological, epistemological and ethical dimensions. When it comes to the ontological value of the human being, he/she should establish, protect and reconstruct his/her own value within the concrete integrity that exists in this world by becoming embodied. Being human is a process and it is practical. It should make sense of life by living and realise that it is a valuable structure that should not be reduced to its functions. This is a difficult path. Building oneself and breaking away from the herd is not a job that every person can do. For this reason, intersubjective issues such as love, loyalty, commitment, participation, hope, and faith guide human beings to find their essence and to embark on the path to wholeness. The responsibilities brought about by these concepts can only be realised through reflexive thinking on the path to transcendence. The body, which takes on flesh and bones, must realise that it is a whole, that as a finite being it must do the best it can, realise itself and leave this life.

Originality/Value: It has been discussed by many thinkers that the development of science and technology has accelerated since the twentieth century. Because it shows itself directly in human life and this effect draws humanity into itself with a rapid process. There is no Turkish translation of Marcel, who is on the theist side of existentialism. The three main works available in Turkey consist of a compilation of Marcel's ideas. For this reason, the translation and evaluation of Marcel and his thoughts and works should be included in the literature. Because the fragmented human being who tries to live in Marcel's Corrupted World struggles for value. Marcel does not treat this concept as the herd person that Nietzsche reduced. On the contrary, he treats it as an ethical being with ontological value that needs to remember its value again. For this reason, Marcel should find a place in the academic literature. Marcel's thoughts reveal the importance of Marcel's original ideas, as he is a guide for us, who live in the twenty-first century, to see the ontological and ethical damages caused by the surrender of human beings to the spirit of abstraction.